

drivkraft til fremskridt og udvikling —. Det vil derfor være i høj grad ønskelig, om opgaverne over vore mange torvstrøanlæg nu kan blive mest mulig fyldige, og end mere ifald resultaterne kan fremvises paa landbrugsudstillingen til høsten.

Vi udsender derfor nye spørgeskemaer til samtlige kjendte *torvstrøanlæg* i landet og haaber, at hver af disse vil bistaa vore bestræbelser for at kunne samle en kontinuerlig statistik ved velvillig og efter bedste evne at besvare de faa og enkle spørgsmaal, som der er opført.

Nye torvstrøanlæg bedes godhedsfuldt indsende navn og adresse.

Forat ogsaa erholde opgaver over vore *brændtorvfabriker* har vi i vinter udsendt spørgeskemaer til disse. De, som endnu ikke har tilbagesendt listerne i udfyldt stand, bedes velvillig om snarest at besørge dette.

Naar den samlede oversigt er udarbejdet, vil den blive offentliggjort i »Meddelelserne«.

For aaret 1907 vil der til høsten blive udsendt nye lister.

OPBEVARING AF TORV I HUS ELLER STAK

NAAR TORVEN ER TØRKET, bliver den indbragt i hus eller sat i stak, væsentlig for at opbevares indtil den skal bruges, men ogsaa delvis for at eftertørkes. Hvad enten man skal anvende huse eller stakke beror for hvert enkelt tilfælde paa forholdene.

Husenes konstruktion og dimensioner er forskellige. De almindeligste ved vor brændtorv- og torvstrøanlæg er 1,5 à 2 m. brede \times 4 à 5 m. lange \times 2 à 2,5 m. høje med skraatag, som vist paa hosstaaende billede.

Ved brændtorvanlæggene paa oplandene indlægges torven heri som oftest meget daarlig tørket, men da den bliver liggende der i maanedvis og husene er smale, saaat vinden kan blaase tvers igjennem, idet der altid er mellemrum mellem torvstykkerne, foregaar en noksaar effektiv eftertørkning.

Fleresteds anvendes for opbevaring af tørket strøtorv dobbelte huse, d. v. s. 4 m. i firkant \times 2 à 2,5 m. høje med mønetag. Her ved bliver husene billigere i forhold til rumindholdet, men eftertørkningen maa man regne mindre paa. De s.k. »torvsjaaer«, der benyttes til opbevaring af brændtorv, særlig i Nordland, er ogsaa firkantede med mønetag.

Huse af større dimensioner, som oftest med aabne vægge, bruges ved større torvfabriker og tjener da kun til opbevaring.

Til lagring af brændtorv for salg i de tyske byer bruges ganske store saadanne huse, som vist paa hosstaaende billede.

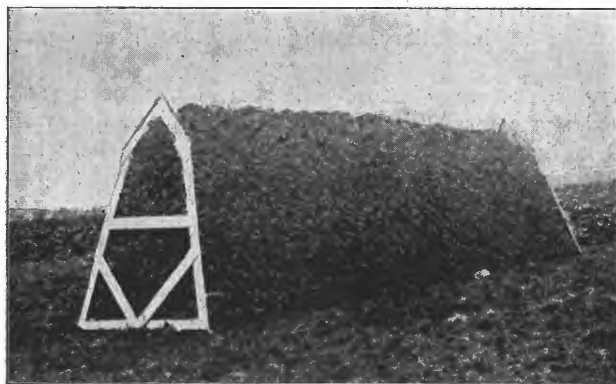
Lagerhuse for torv i Tyskland.

Ved store anlæg vil husene, ifald de skal være tilstrækkelig til at rumme hele aarets produktion, i høi grad forøge anlægsomkostningerne. Man regner, at et hus til 1 mill. stykker torv koster ca. 1000 kroner. Paa den anden side er det billigere at kaste torven ind i et hus end at bygge en stak.

I det østfjeldske Norge kan man neppe tænke sig en brændtorvfabrik uden opbevaringshuse, medens man enkelte steder paa vestlandet har aarhundreders erfaring for, at almindelig stiktorv ikke lider nævneværdig skade ved at stakkes og paa den maade opbevares hele vinteren igjennem. Sagen er nemlig den, at god stiktorv eller godt

bearbejdet maskintorv ikke tager saa megen skade af regn som af sne og kulde. Langs kysten paa vestlandet er snemængden forholdsvis ubetydelig. Omkostningsspørgsmaalet spiller ogsaa en rolle, idet der paa østlandet er langt rigere adgang til billige træmaterialer end paa vestlandet.

Af rent praktiske grunde er huse med lige dimensioner at foretrække ved andelsanlæg — hvad enten det gjælder tilvirkning af brændtorv eller torvstrø —, idet det er bekvemmere at udlodde torven, naar hvert hus indeholder ligemange kubikmeter. Men for den sags skyld kan man jo ogsaa bygge stakkene lige store ved anvendelse af en og samme mal, som vist paa hosstaaende billede.

Torvstak.

Naar husene er anbragt spredt ud over hele myren, hvilket som oftest er tilfældet, og som kan have flere praktiske fordele, sker dette imidlertid paa *tørkeforholdenes* bekostning. Torven tørker langt lettere paa en aaben myr, hvor vinden ingen hindringer møder, end indimellem husene, som kan løie af for vinden.

Man benytter derfor mangesteds *stakke* ved saavel brændtorvfabrikker som ved torvstrøanlæg og derved bliver man tillige mere uafhængig af pladsen, idet stakkene kan opbygges hvorsomhelst efterat torven er tørket.

Sætter man stakkene paa et tørt, helst høitliggende sted, hvor vinden kan faa rigelig adgang, viser erfaring, at torvens vandindhold efterhaanden kan reduceres adskillig, især naar stakkene er høie og smale.

Forat beskytte stakkene mod regn og sne tækkes de med trælemme, som vist paa omstaaende illustration, eller paa anden maade.

Flere torvstrøanlæg anvender stakke i større og mindre udstrækning, og saavidt vi har efaaret er man vel tilfreds hermed.

I udlandet benyttes stakning saavel ved de store torvstrøfabriker som ved brændtorvfabrikerne.

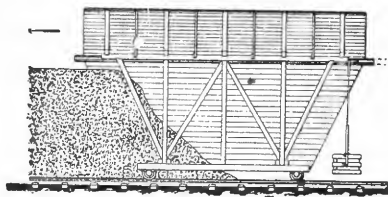
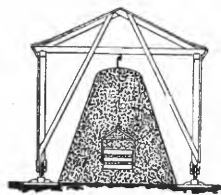
Ved et af de nyeste torvstrøanlæg her i landet er der indført et

Overdækket torvstak.

nyt system — *stakkebroer* —, som vi ved en senere anledning skal beskrive nærmere.

I den fornylig udkomne afhandling »*Mosernes Udnyttelse*« af Det danske Moseselskabs sekretær, ingeniør *M. Ib. Nyeboe*, er omtalt en s.k. *torvstakvogn* eller rettere sagt et transportabelt hus, der

Torvstakvogn.

beskytter stakken, medens denne efterhaanden nedrives. Man har nemlig erfaring for, at naar man bruger af stakken, bliver torven i enden af stakken efterhvert vaad helt igjennem, hvis det samtidig regner meget. Denne vogn er, som vist paa tegningen, saa lang, at den danner tag over den ende af stakken, man tager torven fra, og vognen

kjøres efterhaanden hen over stakken paa hjul, der gaar paa flytbare skinner, anbragt langs torvstakkens sider.

Hvis en saadan stakvogn viser sig praktisk — den er endnu ikke prøvet —, vil den vistnok bidrage til, at stakning kan anvendes i større udstrækning, hvorved kan spares ganske store summer i anlægsomkostninger for torvhuse. Vognen bør ogsaa kunne bruges til opbygning af stakke, idet disse som nævnt bør være høie og smale, som paa tegningen vist.

EKELUNDS TORVPULVER

PAA »VÄRMLÄNSKA BERGMANNAFÖRENINGENS« aarsmøde i Kristinehamn den 25. april d. a. holdt professor *Odelstierna* et foredrag om disponent *H. Ekelunds* nye torvpulver. Efter »Teknisk Tidskrift« hidsættes i uddrag referat af foredraget, hvoraf fremgaar, at pulveret udelukkende bestaar af finmalet torv. Det tilvirkes af lufttørket stiktorv og søndermalingen besørges af specielle af *Krupp* leverede kværne. Professoren demonstrerede en af opfinderen bygget ovn, forsynet med et specielt fyringsapparat. Dette bestaar af en ovenpaa ovnen anbragt beholder, hvorifra torvpulveret med et mekanisk fødeapparat mades ind i forbrændingsrummet, hvor det mødes af en horisontal luftstrøm. Længere fremme i hvælvet indpresses antændelsesluften.

Ved foretagne forsøg blev ovnen fuldt opfyret i løbet af 4 timer med et brændselforbrug af 40 kg. torvpulver. Temperaturen havde da været saa høi, at smedjern smeltede og at endog det ildfaste hvælv brandt ned.

Professoren oplyste, at forskjellen mellem pulveriseret stenkul og pulveriseret torv bestaar i, at det førstnævnte har vanskeligere for at forbrænde*).

Ved *Sahlströms* fabriker i Jönköping bygges nu en ny ovn efter professorens konstruktion.

Tilslut fremholdtes de udsigter, opfindelsen aabner for den svenske jernindustri.

*) Torv har desuden som bekendt en høiere forbrændingstemperatur.

Red. anm.